

EVİRİME YÖNELİK TUTUMLARIN PSİKOLOJİSİ

Oğuzhan AVAN

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi AŞ'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

*Bu kitap, Prof. Dr. danışmanlığında, Oğuzhan AVAN tarafından hazırlanan "Genç Yetişkin Bireylerin Evrim Teorisine Yönelik Tutumlarının, Dindarlık, Dini Kimlik, Din-Evrim Arasında Algılanan Çatışma ve Evrim Bilgisi ile İlişkisi" adlı, doktora tezinden üretilmiştir.

ISBN

978-625-375-203-3

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Kitap Adı

Evrime Yönelik Tutumların Psikolojisi

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Editör

Prof. Dr. Hasan KAYIKLIK
ORCID iD: 0000-0003-1755-5398

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Yazar

Dr. Oğuzhan AVAN
ORCID iD: 0000-0002-7048-3496

Bisac Code

REL075000

DOI

10.37609/akya.3409

Kütüphane Kimlik Kartı

Avan, Oğuzhan.

Evrime Yönelik Tutumların Psikolojisi / Oğuzhan Avan; ed. Hasan Kayıklık.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.

157 s. : tablo. ; 160x235 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786253752033

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi AŞ

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖN SÖZ

Evrım teorisi Amerika Birleşik Devletleri, İsrail, Güney Kore, Yunanistan gibi ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de çok tartışılan bir konudur. Bu tartışmaların temel sebebi bilindiği üzere din-evrım ilişkisi etrafında gelişmektedir. Bu araştırmada, din ile evrım ilişkisi konusundaki tartışmaların bireylerin evrım teorisine yönelik tutumlarını etkilediği öngörölmüş ve test edilmiştir. Türkiye’de din ile evrım ilişkisi konusunda tartışmalar devam ederken bireylerin evrım teorisine yönelik tutumları konusunda elimizde sağlıklı ve güncel veriler yoktur. Bu sebeplerle bu araştırmanın bireylere farkındalık katacağı umulmaktadır.

Evrım ile din arasındaki ilişkinin, evrım teorisine yönelik tutumları nasıl etkilediğini araştırdığımız bu çalışmanın giriş bölümünde; araştırmanın konusuna, amacına, önemine, sayıltılarına, sınırlılıklarına ve hipotezlerine yer verilmiş ve araştırmada öne çıkan kavramlar tanımlanmaya çalışılmıştır.

Sonraki bölümde; Darwin’den önce evrım fikirleri olan düşünürlerin görüşleri, Darwin’in evrım fikirlerine hazırlık evresi, Darwin’in evrım teorisi, Darwin’in dini hayatı, Darwin’e ve teorisine yapılan eleştiriler, modern evrimsel sentez, evrım teorisinin bilinmesinin önemli olduğunu düşünen bilim insanlarının görüşleri, Sosyal Darwinizm, dinin ve dindarlığın tanımı ve boyutları, evrım teorisini kabul etme ile dindarlık, dini kimlik, evrım bilgisi, din-evrım arasında algılanan çatışma ve eğitim düzeyi değişkenlerinin ilişkisi, araştırma konusuyla ilgili yurt içinde ve yurt dışında yürütölen çalışmalar gibi başlıkların konuyla yakından ilişkili olduğu düşünölmüş ve bu nedenle müstakil birer başlık olarak ele alınmıştır. Böylece çalışmanın teorik yapısı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Son bölümde ise, araştırmanın yöntemi, modeli, evreni ve örneklemi ifade edilmiş, araştırmada kullanılan ölçekler ile veri toplama ve analiz süreci hakkında bilgi verilmiş, toplanan veriler üzerinden yapılan analizler sonucunda ulaşılan bulgular sunulmuş, bu bulgular ilgili literatür bağlamında tartışılmış ve yorumlanmış, çalışmanın sonuçlarına ve gelecekte yapılacak çalışmalar için sunulan önerilere yer verilmiştir.

Bu doktora tezi, uzun bir zaman diliminde ve zor şartlar altında yazılmıştır. Çalışmanın yürütöldüğü süreçte pandemide ailemi ve beni derinden etkileyen bir acı kayıp yaşamam, Kahramanmaraşlı olarak 6 şubat depremzedelerinden olmam

ve o depremde pek çok yakınımı acı bir şekilde kaybetmem, hemen ardından geçirdiğimiz bir trafik kazayla yine pek çok yakınımızı yitirmem ve tüm bunların ardından kişisel sağlık sorunlarım olduğu gerçeğiyle yüzleşmem zaten zorlu olan bir süreci benim için daha da zorlaştırmış fakat netice olarak bu tez sancılı bir sürecin mahsulü olarak ortaya çıkmıştır. Bu sebeplerle tez yoğunluğundan dolayı, birçok arkadaşıma ve aileme yeterince zaman ayıramamanın üzüntüsünü yaşamaktayım. Ayrıca bu süreçte yaşadıklarım bana “imkansızlığı” daha derinden hissettirdi. Bu sebeple tezimi, imkansızlıklar nedeniyle “doğaya yeterince uyum sağlayamayan” tüm canlılara ithaf ediyorum.

Araştırma sürecindeki emekleri ve katkılarından dolayı tez danışmanım sayın Prof. Dr. Hasan KAYIKLIK’a teşekkürlerimi sunarım. Tez sürecindeki emekleri ve desteği ile katkı sunan Dr. Öğr. Üyesi Nesibe Esen ATEŞ’e teşekkürlerimi sunarım. Katkılarından ve emeklerinden dolayı Doç. Dr. Ali KUŞAT’a, Doç.Dr. Mustafa ULU’ya ve Doç. Dr. Ömer KORKMAZ’a teşekkürlerimi sunarım.

Birçok imkansızlığa rağmen yedi çocuk büyütüp, eğitim almalarını sağlayan annem ve babama çok teşekkür ederim. Eğitim hayatım boyunca birçok imkânı sağlayan devletime teşekkürlerimi sunarım.

Oğuzhan AVAN

Adana / 2024

KISALTMALAR

- APA** : American Psychological Association
Ark. : Arkadařları
Bkz. : Bakınız
C. : Cilt
Çev. : Çeviren
Der. : Derleyen
Drc. : Derece
Ed. : Editör
Haz. : Hazırlayan
M.Ö. : Milattan önce
n : Sayı
Ö. : Ölümü
p. : Anlamlılık Deęeri
r. : Korelasyon Katsayısı
s. : Sayfa
S. : Sayı
ss. : Sayfadan sayfaya
TDK. : Türk Dil Kurumu
Top. : Toplam
TUİK : Türkiye İstatistik Kurumu
vb. : ve benzeri
vd. : ve dięerleri
Yay. : Yayınları
 α : Cronbach Alfa Katsayısı

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Konusu	1
1.2. Araştırmanın Gerekçesi.....	4
1.3. Araştırmanın Amacı	5
1.4. Araştırmanın Önemi.....	8
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	8
1.6. Araştırmanın Sayıltıları	9
1.7. Tanımlar	9

BÖLÜM 2

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	11
2.1. Darwin Öncesi Evrim Teorisi	11
2.2. Darwin'in Evrim Teorisi	13
2.2.1. Darwin'in Evrim Fikrinin Hazırlık Evresi	14
2.2.2. Darwin'in Evrim Teorisi.....	18
2.2.3. Darwin'e ve Teorisine Yönelik Olumsuz Eleştiriler.....	21
2.3. Darwin Sonrası Dönem-Modern Sentez	22
2.3.1. Modern Senteze Göre Evrim Teorisi Nedir?	23
2.4. Evrimi Anlamak-Evrim Bilgisi	29
2.4.1. Evrim Neden Önemlidir?	29
2.4.2. Evrimin Anlaşılmasındaki Engeller Nelerdir?.....	31
2.5. Sosyal Darwinizm.....	33
2.6. Din ve Dindarlık	36
2.7. Dinî Kimlik	39
2.8. Din ile Evrim Arasında Algılanan Çatışma.....	40
2.8.1. Ateistik Evrim Anlayışı	41
2.8.2. Ateist Evrim Anlayışına Olumsuz Eleştiriler	45

2.8.3. Teistik Evrim	46
2.8.4. Teistik Evrim Anlayışına Eleştiriler	49
2.8.5. Yaratılışçılar	51
2.8.6. Yaratılışçılara Eleştiriler	55
2.9. Evrim Teorisini Kabul Etme ile Dindarlık Arasındaki İlişki	56
2.10. Evrim Teorisini Kabul Etme ile Evrim Bilgisi Arasındaki İlişki	56
2.11. Evrim Teorisini Kabul Etme ve Din-Evrim Arasında Algılanan Çatışma İlişkisi..	57
2.12. Evrim Teorisini Kabul Etme ile Dinî Kimlik Arasındaki İlişki	58
2.13. Evrim Teorisini Kabul Etme ve Eğitim Düzeyi	59
2.14. Yapılan Araştırmalar	60
2.14.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	60
2.14.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	63
BÖLÜM 3	
ARAŞTIRMA VE YÖNTEMİ.....	67
3.1. Araştırmanın Yöntemi ve Modeli	67
3.2. Evren ve Örneklem	67
3.3. Veri Toplama Araçları	70
BÖLÜM 4	
BULGULAR.....	73
4.1. İstatistiksel Değerlendirme	73
4.2. Aracılık Analizi	82
BÖLÜM 5	
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	127
5.1. Sonuç.....	127
5.2. Öneriler	130
KAYNAKÇA	131

KAYNAKÇA

- Akgül, A. (2005). *Tıbbi araştırmalarda istatistiksel analiz teknikleri: SPSS uygulamaları*. Yükseköğretim kurulu matbaası.
- Akyol, G., Tekkaya, C., Sungur, S. ve Traynor, A. (2012). Modeling the interrelationships among pre-service science teachers' understanding and acceptance of evolution, their views on nature of science and self-efficacy beliefs regarding teaching evolution. *Journal of Science Teacher Education*, 23(8), 937-957. doi:10.1007/s10972-012-9296-x.
- Alam, S. M. (2015). İnsanın evrimi: Kur'ânî kavramlar ve bilimsel kuramları. *İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi/IZU Journal of Social Science*.
- Alici, M. (2018). İlahi Dinlerde Yaratılış-Evrim Tartışmaları. *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 6(14), 59-89.
- Allahverdi, H. (2019). Evrim Hipotezinin Teoriye Benzeyen Yönleri. A. Dursun, A. Tatlı, E. Kaya, İ. Görmez, N. Yatkın, O. Erdoğan, İ. Küfrevioğlu ve V. Güllüce (Ed.), *Bilimin Işığında Evrim Görüşünün Sorgulanması ve Yaratılış İçinde* (ss.19-22). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınevi.
- Allmon, W. D. (2011). Why don't people think evolution is true? Implications for teaching, in and out of the classroom. *Evolution: Education and Outreach*, 4(4), 648-665.
- Allport, W.G. (1935) Attitudes in C. Murchisoned, Handbook of Social Psychology. Worcester, Mass; Clark University Press, Worcester, Mass.
- Alper, J. (1993). The pipeline is leaking women all the way along. *Science*, 260(5106), 409-411. <https://doi.org/10.1126/science.260.5106.409>.
- Alpyağıl, R. (2013). *Evrim ve Tasarım, Geleneksel ve Çağdaş Metinler Seçkisi*. İstanbul: İz Yayıncılık.
- Alters, B. J. ve Nelson, C. E. (2002). Perspective: Teaching evolution in higher education. *Evolution*, 56(10), 1891-1901.
- Anaksimandros. (2019). *Fragmanlar* (G. Sev ve G. şar, Çev.). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Apaydın, Z., Çobanođlu, E.O. ve Taşkın, Ö. (2006). Evrim Öğretimi için Model Önerisi: Soyağacı, Hat Modeli ve El modeli oluşturma. *19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 95-108.
- Apaydın, Z., Kara, U., Çobanođlu, E.O ve Aydın, A. (2007). "Biyoloji Eğitiminde Evrim Sempozyumu" Sonuç Bildirgesi. İçinde.*Evrim Teorisinde 5 Büyük Kavram Yanılığı*. Erişim: <http://biyolojiyegitim.yyu.edu.tr/ders/ev/sempozyumkitap.pdf>. (Erişim Tarihi: 27.01.2024).
- Arian, A. & Keissar-Sugarmen, A. (2009). A portrait of Israeli Jews: Beliefs, observance and values of Israeli Jews. *Jerusalem: The Israel democracy institute and AVI CAHI Israel foundation*.
- Aristoteles. (1952) *On the Parts of Animals* (W. Ogle, Çev.). Chicago: Great Books of Western World (9).

- Arpaguş, S. (2007). *Mevlâna ve İslam*. İstanbul: Vefa Yayınları.
- Arsoy, H. (2023). İslamiyet'ten Hristiyanlığa Geçişlerde Psiko-Sosyal Faktörlerin ve Tanrı Tasavvurunun Din Değiştirmeye Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Asghar, A. (2013). Canadian and Pakistani Muslim teachers' perceptions of evolutionary science and evolution education. *Evolution: Education and Outreach*, 6(1), 1-12.
- Asghar, A., Hameed, S. ve Farahani, N. K. (2014). Evolution in biology textbooks: A comparative analysis of 5 Muslim countries. *Religion & Education*, 41(1), 1-15.
- Aşkın, D. (2014). *Göçmen Gençlerde Kültürel Dönüşüm Üzerine Sosyolojik Bir Analiz: İnegöl Huzur Mahallesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Ateş, K. (2009). Dünü ve Bugünüyle Evrim Kuramı. Evrensel, 15.
- Ateş, K. (2009). *Türkiyede yaratılışçılık*. K. Ateş (Ed.). *Dünü ve Bugünüyle Evrim Kuramı* İçinde (ss.279-284). İstanbul: Evrensel Basım Yayın.
- Athanasiou, K. ve Papadopoulou, P. (2015). Evolution theory teaching and learning: What conclusions can we get from comparisons of teachers' and students' conceptual ecologies in Greece and Turkey?. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 11(4), 841-853.
- Athanasiou, K., Katakos, E. ve Papadopoulou, P. (2012). Conceptual ecology of evolution acceptance among Greek education students: the contribution of knowledge increase. *Journal of Biological Education*, 46(4), 234-241.
- Avan, O. ve Kayıklık, H. (2022). Dindarlık ile Evrim Teorisini Kabul Etme Arasındaki İlişki: Nicel Bir Araştırma. *Türk Din Psikolojisi Dergisi*, (6), 77-99.
- Avan, O. ve Kayıklık, H. (2023). Evrim-Din Arasında Algılanan Çatışma Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (ÇÜİFD)*, 23(1), 53-64.
- Avan, O. ve Kayıklık, H. (2024). Evrim Bilgi Testinin Türkçeye Uyarlanması. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences (Joshas)*, 9(71), 4065-4070.
- Ayala, F. (1977). Nothing in biology makes sense except in the light of evolution. *Journal of Heredity*, 68, 3-10.
- Ayala, F. (2007). *Darwin's gift: To science and religion*. Washington, DC: Joseph Henry Press.
- Ayala, F. J. (2014). *Evrım* (E. Kılıç, Çev.). İstanbul: Aylak kitap.
- Ayala.(2023,Aralık4).İçindeWikipedia.https://en.wikipedia.org/wiki/Francisco_J._Ayala
- Aydın, S. (1999). *Kimlik Sorunu Ulusallık ve Türk Kimliği*. Ankara: Öteki Yayınevi.
- Ayten, A. (2015). Dinî Bağlılık ve Dinî Kimliğin Ruh Sağlığına Katkısı Nedir? Din Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerine bir İnceleme. A. Ayten (Ed.), *Din, Erdem ve Sağlık içinde*. (ss.91-123). İstanbul: Çamlıca Yayınları.
- Bailey, G., Han, J., Wright, D. ve Graves, J. (2011). Religiously expressed fatalism and the perceived need for science and scientific process to empower agency. *International Journal of Science in Society*, 2(3).
- Baker, J. O. (2012). Public perceptions of incompatibility between "science and religion". *Public Understanding of Science*, 21(3), 340-353.
- Baker, J. O. (2013). Acceptance of evolution and support for teaching creationism in public schools: The conditional impact of educational attainment. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 52(1), 216-228.

- Bakırcı, Ç. M. (2014). *Evrım kuramı ve mekanizmaları: evrimin temelleri ve nasıl işlediği üzerine*. Doğa Basın.
- Bakırcı, Ç. M. (2018). *Evrım kuramı ve mekanizmaları*. İstanbul: Ginko Bilim.
- Barash, D. P. (2013). *Atheism and Darwinism*. In *The Oxford Handbook of Atheism* (p. 414). Oxford Handbooks.
- Barlow, N. (1958). *The Autobiography of Charles Darwin, 1809-1882, with Original Omissions Restored*. Londra: Collins.
- Barnes, M. E. ve Brownell, S. E. (2017). A call to use cultural competence when teaching evolution to religious college students: introducing religious cultural competence in evolution education (ReCCEE). *CBE—Life Sciences Education*, 16(4), es4.
- Barnes, M. E. ve Brownell, S. E. (2018). Experiences and practices of evolution instructors at Christian universities that can inform culturally competent evolution education. *Science Education*, 102(1), 36–59. <https://doi.org/10.1002/sce.21317>.
- Barnes, M. E., Dunlop, H. M., Holt, E. A., Zheng, Y. ve Brownell, S. E. (2019). Different evolution acceptance instruments lead to different research findings. *Evolution: Education and Outreach*, 12(1), 4. <https://doi.org/10.1186/s12052-019-0096-z>.
- Barnes, M. E., Dunlop, H. M., Sinatra, G. M., Hendrix, T. M., Zheng, Y. ve Brownell, S. E. (2020a). “Accepting evolution means you can’t believe in God”: Atheistic perceptions of evolution among college biology students. *CBE—Life Sciences Education*, 19(2), ar21. <https://doi.org/10.1187/cbe.19-05-0106>.
- Barnes, M. E., Elser, J. ve Brownell, S. E. (2017a). Impact of a short evolution module on students’ perceived conflict between religion and evolution. *American Biology Teacher*, 79(2), 104–111. <https://doi.org/10.1525/abt.2017.79.2.104>.
- Barnes, M. E., Maas, S. A., Roberts, J. A. ve Brownell, S. E. (2021). Christianity as a concealable stigmatized identity (CSI) among biology graduate students. *CBE—Life Sciences Education*, 20(1), ar9. <https://doi.org/10.1187/cbe.20-09-0213>.
- Barnes, M. E., Supriya, K., Dunlop, H. M., Hendrix, T. M., Sinatra, G. M. ve Brownell, S. E. (2020b). Relationships between the religious backgrounds and evolution acceptance of Black and Hispanic biology students. *CBE—Life Sciences Education*, 19(4), ar59. <https://doi.org/10.1187/cbe.19-10-0197>.
- Barnes, M. E., Supriya, K., Zheng, Y., Roberts, J. A. ve Brownell, S. E. (2021). A new measure of students’ perceived conflict between evolution and religion (PCoRE) is a stronger predictor of evolution acceptance than understanding or religiosity. *CBE—Life Sciences Education*, 20(3), ar42.
- Barnes, M. E., Truong, J. M. ve Brownell, S. E. (2017b). Experiences of Judeo-Christian students in undergraduate biology. *CBE—Life Sciences Education*, 16(1), ar15. <https://doi.org/10.1187/cbe.16-04-0153>.
- Barnes, M. E., Werner, R. ve Brownell, S. E. (2020c). Differential impacts of religious cultural competence on students’ perceived conflict with evolution at an evangelical university. *American Biology Teacher*, 82(2), 93–101. <https://doi.org/10.1525/abt.2020.82.2.93>.
- Başbüyük, H. (2007). Lisans ve lisansüstü öğretiminde evrim eğitimi nasıl olmalıdır? *Biyoloji Eğitiminde Evrim Sempozyumu* (s.179-198). Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Batson, C. D., Schoenrade, P. ve Ventis, W. L. (2017). *Din ve Birey*, (A. Kuşat ve A. Taştan, Çev.). Kayseri: Kimlik Yayınları.
- Bayart, J. F. (1999). *Kimlik Yanılsaması*. (M. Moralı, Çev.). İstanbul: Metis Yay.

- Bayraktar, M. (2018). *İslam'da Evrimci Yaratılış Teorisi*. Ankara: Otto Yayınları.
- Behe, M. J. (1996). *Darwin's black box: The biochemical challenge to evolution*. Simon and Schuster.
- Behe, M. J. (1998). *Darwin'in Karakutusu* (B. Çekmece, Çev.). İstanbul: Aksoy Yayıncılık.
- Bekaroglu, E. (2022). Antroposen: küresel değişimin politiği. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 62(2), 1130-1149.
- Berkman, M. ve Plutzer, E. (2010). *Evolution, creationism, and the battle to control America's classrooms*. Cambridge University Press.
- Beyers, J. (2010). What is religion? An African understanding. *HTS Theologiese Studies/Theological Studies*, 66(1).
- Bilgin, A. (2014). Din, Dindar, Dindarlık: Özeleştirel Bir Değerlendirme. *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, II(2), 75-84.
- Bishop, B. A. ve Anderson, C. W. (1990). Student conceptions of natural selection and its role in evolution. *Journal of research in science teaching*, 27(5), 415-427.
- Bloom, P. (2005). Is God an Accident?. *The Atlantic Monthly*, Aralık 2005, ss. 105-112.
- Bloom, P. (2009). Religious Belief as an Evolutionary Accident. *The Believing Primate içinde* (Editörler: Jeffrey SCHLOSS ve Michael J. MURRAY), ss. 118-127. New York: Oxford University Press.
- BouJaoude, S., Wiles, J. R., Asghar, A. ve Alters, B. (2011). Muslim Egyptian and Lebanese students' conceptions of biological evolution. *Science & Education*, 20(9), 895-915.
- Bozcuk, A. N. (2007). "Biyoloji Eğitiminde Evrim Sempozyumu" Sonuç Bildirgesi. İçinde. *Evrime Neden Bilim? Neden Evrim?*
- Brem, S. K., Ranney, M. ve Schindel, J. (2003). Perceived consequences of evolution: College students perceive negative personal and social impact in evolutionary theory. *Science Education*, 87(2), 181-206. <https://doi.org/10.1002/sc.10105>.
- Brownell, S. E., Freeman, S., Wenderoth, M. P. ve Crowe, A. J. (2014). BioCore Guide: a tool for interpreting the core concepts of Vision and Change for biology majors. *CBE—Life Sciences Education*, 13(2), 200-211.
- Buckley, T. (2015). Why Do Some People Believe in Conspiracy Theories? *Scientific American*.
- Câhız, (1945). *Kitābu'l-hayavān*, neşr. Abdusselâm Hârûn, Kahire. Cambridge University Press.
- Canbolat, S. (2004). Bir Kelam Problemi Olarak Dinden Dönmenin Sebepleri, Bu Sebeplerin Tarihte ve Günümüzde İslam'dan Dönmeyle İlişkisi, Türkiye'de Hıristiyan Olanlar Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Carlson, M., Oehrtman, M. ve Engelke, N. (2010). The precalculus concept assessment: A tool for assessing students' reasoning abilities and understandings. *Cognition and Instruction*, 28(2), 113-145.
- Cheryan, S., Plaut, V. C., Davies, P. G. ve Steele, C. M. (2009). Ambient belonging: How stereotypical environments impact gender participation in computer science. *Journal of Personality and Social Psychology*, 97(6), 1045-1060. <https://doi.org/10.1037/a0016239>.

- Cohen, A. B., Shariff, A. F. ve Hill, P. C. (2008). The accessibility of religious beliefs. *Journal of Research in Personality*, 42(6), 1408–1417. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2008.06.001>.
- Coley, J. D. ve Tanner, K. D. (2012). Common origins of diverse misconceptions: Cognitive principles and the development of biology thinking. *CBE—Life Sciences Education*, 11(3), 209-215.
- Collins, F. S. (2006). *The language of God: A scientist presents evidence for belief*. New York: Free Press.
- Collins.(2023,Aralık17).içindeWikipedia.<https://en.wikipedia.org/wiki/FrancisCollins>.
- Conway, Morris, S. (2003). *Life's solution: Inevitable humans in a lonely universe*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Coulter, J. M. (1926). The History of Organic Evolution. *Science*, 63(1637), 487-491.
- Coyne, J. A. (2009). *Why evolution is true*. New York: Penguin.
- Coyne, J.A. (2016). *Evrime neden gerçektir?* (H.H. Başbüyük, Çev.). İstanbul: Palme Yayıncılık.
- Çağlayan, H. (2014). Rasyonalizm Bağlamında Dilbilim ve Din Dili İlişkisi. *EKEV Akademi Dergisi*, (58), 41-58.
- Çağlayan, H. (2020). Müslüman Kültürü Açısından Yaratılış ve Evrim Konularına Bir Bakış. *İhya Uluslararası İslam Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 480-507.
- Çakmak, M. (2013). Evrim teorisi tanrının varlığı için gerçek bir tehdit midir? *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 22(2), 55-81.
- Çakmak, O. (2019). Bilimin Işığında Evrim Görüşünün Sorgulanması ve Yaratılış. İçinde. *Bilimin Özgürleştirilmesi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- Çayır, C. (2008). Türkiye’de Din Değiştirip Hıristiyanlığa Geçişin Psiko-Sosyal Etkenleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Çıplak, B. (2007). Fen bilimci gözüyle teori ve evrim: Bir bilimsel teorinin alternatifi ancak başka bir bilimsel teoridir! *Biyoloji Eğitiminde Evrim* (s. 80-92). Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Çiftçi, M. (2019). Hücre ve Mitokondri Genleri Arasındaki Koordinasyon. A. Dursun, A. Tatlı, E. Kaya, İ. Görmez, N. Yatkın, O. Erdoğan, İ. Küfrevioğlu ve V. Güllüce (Ed.), *Moleküler Biyoloji ve Gen Mühendisliği Dilinden Yaratılış İçinde* (ss.21-25). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınevi.
- Dagher, Z. R. ve Boujaoude, S. (1997). Scientific Views and Religious Beliefs of College Students: The Case of Biological Evolution. *Journal of Research in Science Teaching*, 34, 429-445.
- Darwin, C. (2009). *Türlerin Kökeni* (Ö. Ünalın, Çev.). İstanbul: Evrensel Basın Yayın.
- Darwin, C. (2012). *Türlerin Kökeni* (Ö. Ünalın, Çev.). Ankara: Onur yayınları.
- Darwin, C. (2020). *Cinsel Seçilim* (B. Kılıç, Çev.). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Darwin, C. (2021). *İnsanda ve Hayvanlarda Duyguların İfade Edilmesi* (B. Kılıç, Çev.). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Darwin, F. (2009b). *Charles Darwin'in Özyaşamöyküsü*. (E. Gazioğlu ve S. Dingiloğlu, Çev.). İstanbul: Daktylos Yayınevi.
- Dawkins, R. (2004). *Gen Bencildir* (A. Ü. Müftüoğlu, Çev.), Ankara: TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları.
- Dawkins, R. (2006). *The God delusion*. Bantam Press.

- Dawkins, R. (2019). *Tanrıyı Aşmak*. (M. Miller, Çev.). İstanbul: Kuzey Yayınları.
- Dawkins, R. (2021). *Kör Saatçi*. (M. Miller, Çev.). İstanbul: Kuzey Yayınları.
- De Block, A. (2005). Freud as an 'evolutionary psychiatrist' and the foundations of a Freudian philosophy. *Philosophy, Psychiatry, & Psychology*, 12(4), 315-324.
- De Panafieu, J.B. (2018). *Darwin, Herkes İçin Evrim*. İstanbul: Bgst Yayınları.
- Demirsoy, A. (1989). *Yaşamın temel kuralları*. Cilt 1. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Demirsoy, A. (1994). *Kalıtım ve evrim*. Ankara: Meteksan Yayınları.
- Demirsoy, A. (2000). *Kalıtım ve Evrim*. Ankara: Metasan Yayıncılık.
- Demirsoy, A. (2007). "Biyoloji Eğitiminde Evrim Sempozyumu" Sonuç Bildirgesi. *Erişim: <http://biyolojiyegitim.yyu.edu.tr/ders/ev/sempozyumkitap.pdf>*. (Erişim Tarihi: 27.01.2024).
- Demirsoy, A. (2007). Türkiye'nin evrimi algılaması. *Biyoloji Eğitiminde Evrim* (s. 14-38). Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Demirsoy, A. (2017). *Evrime, Atom Altı Parçacıktan İnsana Türlerin Görkemli Yolculuğu*. İstanbul: Asi Kitap.
- Demirsoy, A. (2019). *Çocuklar İçin Evrim*. İstanbul: Yayınevi: Asi Kitap.
- Deniz, H. ve Borgerding, L. A. (Eds.). (2018). *Evolution education around the globe*. Springer.
- Deniz, H. ve Sahin, E. A. (2016). Exploring the factors related to acceptance of evolutionary theory among Turkish preservice biology teachers and the relationship between acceptance and teaching preference. *Electronic Journal of Science Education*, 20(4), 21-43.
- Deniz, H., Donnelly, L. A. ve Yılmaz, I. (2008). Exploring the factors related to acceptance of evolutionary theory among Turkish preservice biology teachers: Toward a more informative conceptual ecology for biological evolution. *Journal of Research in Science Teaching: The Official Journal of the National Association for Research in Science Teaching*, 45(4), 420-443.
- Dennett, D. C. (1995). *Darwin's dangerous idea: Evolution and the meanings of life*. New York: Simon and Schuster.
- Dennis, R. M. (1995). Social Darwinism, scientific racism, and the metaphysics of race. *Journal of Negro Education*, 243-252.
- Desmond, A. ve Moore, J. (1991). *Darwin: The life of a tormented evolutionist*. New York: Norton.
- Doane, M. J. ve Elliot, M. (2015). Perceptions of discrimination among atheists: Consequences for atheist identification, psychological and physical well-being. *Psychology of Religion and Spirituality*, 7(2), 130-141.
- Dobzhansky, T. (1973). Nothings in biology makes sense expect in the light of evolution. *The American Biology Teacher*, 35,125-129.
- Dobzhansky, T. (2013). Nothing in biology makes sense except in the light of evolution. *The american biology teacher*, 75(2), 87-91.
- Doko, E. (2021). İslam ve evrim: Bir savunma. *Kader*. Volume: 19, Issue: 3, 2021, pp. 899-913.
- Doko, E. (2022). İslam ve evrim: Bir savunma. E. Doko, K. Aydoğdu (Ed.), *Din ve Bilim Açısından Yarattılış içinde* (491-506. ss.). İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.

- Dowd, M. (2007). *Thank God for evolution: How the marriage of science and religion will transform your life and our world*. New York: Viking.
- Dudyca, G. (1929). What is Evolution? *The Scientific Monthly*, c. 29, No.4.
- Dunk, R. D. P., Petto, A. J., Wiles, J. R. ve Campbell, B. C. (2017). A multifactorial analysis of acceptance of evolution. *Evolution: Education and Outreach*, 10, 4. <https://doi.org/10.1186/s12052-017-0068-0>.
- Dunk, R. D. ve Wiles, J. R. (2018). Changes in acceptance of evolution and associated factors during a year of introductory biology: The shifting impacts of biology knowledge, politics, religion, demographics, and understandings of the nature of science. *bioRxiv*, 280479.
- Dursunoğlu, İ. (2016). Sosyal Darwinizm. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 210-221.
- Ecklund, E. H. ve Scheitle, C. P. (2014). Surveying religious people about science and scientists. In annual meeting of the American Association for the Advancement of Science, available at https://www.aaas.org/sites/default/files/content_files/RU_AA-ASPresentationNotes_2014_0219 (Vol. 20, No. 281, p. 29).
- Ecklund, E. H., Johnson, D. R., Scheitle, C. P., Matthews, K. R. W. ve Lewis, S. W. (2016). Religion among scientists in international context: A new study of scientists in eight regions. *Socius: Sociological Research for a Dynamic World*, 2, 1–9. <https://doi.org/10.1177/2378023116664353>.
- Edwards, W. (1968). Conservatism in human information processing. *Formal representation of human judgment*.
- Eldson-Baker, F. (2015). Creating creationists: The influence of ‘issues framing’ on our understanding of public perceptions of clash narratives between evolutionary science and belief. *Public Understanding of Science*, 24(4), 422-439.
- Engin, R. (2004). *Tarsus'ta Dinî Hayat* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Erdoğan, O. (2019). Hayatın Başlangıcı ve Evrim. A. Dursun, A. Tatlı, E. Kaya, İ. Görmez, N. Yatkın, O. Erdoğan, İ. Küfrevioğlu ve V. Güllüce (Ed.), *Bilimin Işığında Evrim Görüşünün Sorgulanması ve Yaratılış İçinde* (ss.185-192). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınevi.
- Ergün, R. (2022). Darwin’de Sosyal Darwinizm. *Din Sosyolojisi Araştırmaları*, 2(2), 1-20.
- Ergün, R. (2023). Tek parti döneminde sosyal darwinizm. İstanbul: Mahya Yayıncılık.
- Ertan, H. (2007). Biyoloji eğitiminde moleküler evrim. *Eğitiminde Evrim Sempozyum. İnönü Üniversitesi Malatya*.
- Eskiçubuk, S. (2019). Kromozom Sayılarındaki Değişiklik Evrimi Red Ediyor. A. Dursun, A. Tatlı, E. Kaya, İ. Görmez, N. Yatkın, O. Erdoğan, İ. Küfrevioğlu ve V. Güllüce (Ed.), *Moleküler Biyoloji ve Gen Mühendisliği Dilinden Yaratılış İçinde* (ss.109-117). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınevi.
- Eve, R. A., Losh, S. C. ve Nzekwe, B. (2010). Lessons from the social psychology of evolution warfare: good science alone is not enough. *Evolution: Education and Outreach*, 3, 183-192.
- Everhart, D. ve Hameed, S. (2013). Muslims and evolution: A study of Pakistani physicians in the United States. *Evolution: Education and Outreach*, 6, 1-8.

- Eyuboğlu, O. ve Batuk, C. (2015). “Özsel ve İşlevsel Din Tanımları Bağlamında Assisili Francis Mistisizmi ve Protestan Ahlakının Mukayesesi”. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 38, ss. 95-122.
- Festinger, L. (1957). *A Theory of Cognitive Dissonance*. California: Stanford University Press.
- Fisher, R. A. (1947). The renaissance of Darwinism. *Listener*, 37, 1001.
- Forsyth, J. (2017). *Psikolojik Din Kuramları* (M. Ulu. Çev.). Kayseri: Kimlik Yayınları.
- Freud, S. (1885). Brief an Fritz Wittels (1924 [1923]) *Gesammelte Werke*, Nachtragsband.
- Freud, S. (1905). Three Essays on Sexuality, Standard Edn, Vol. 7, ed. J. Strachey. London: Hogarth Press, 135–245.
- Freud, S. (1916–1917). Introductory Lectures on Psycho-Analysis, Standard Edn, Vol. 15, ed. J. Strachey. London: Hogarth Press.
- Freud, S. (1925a). An Autobiographical Study, Standard Edn, Vol. 20, ed. J. Strachey. London: Hogarth Press, 3–74.
- Freud, S. (2011). *Bir Yanılsamanın Geleceği* (A. Yardımlı, Çev.). İstanbul: İdea Yayınevi.
- Freud, S., & Freud, A. (1970). *Gesammelte Werke: chronologisch geordnet*. Fischer Taschenbuch Verlag.
- Freud, S., and Breuer, J. (1895). Studies on Hysteria, Standard Edn, Vol. 2, ed. J. Strachey. London: Hogarth Press.
- Freud, S., Barışcan, H., & Freud, S. (1999). *Uygarlığın Huzursuzluğu*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Freud, S., Masson, J. M., Schröter, M., & Fichtner, G. (1985). Briefe an Wilhelm Fliess 1887-1904: Ungekürzte Ausgabe. (No Title).
- Futuyma, D. (2008). *Evrım* (Kence, A. ve Bozcuk, N. Çev.). Ankara: Palme Yayıncılık.
- Gervais, W. M., Shariff, A. F. ve Norenzayan, A. (2011). Do you believe in atheists? Distrust is central to anti-atheist prejudice. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101(6), 1189–1206. <https://doi.org/10.1037/a0025882>.
- Gervais, W. M., Xygalatas, D., McKay, R. T., van Elk, M., Buchtel, E. E., Aveyard, M., and Bulbulia, J. (2017). Global evidence of extreme intuitive moral prejudice against atheists. *Nature Human Behavior*, 1(150), 1–6.
- Getz, W. M. (2006). The “Theory of Evolution” is a misnomer. *BioScience*, 56(2), 96-97.
- Giraud, M. (2012). *Darwin ve Evrim Teorisi* (Ö. Berksoy, Çev.). İstanbul: Alfa Bilim.
- Glaze, A. L. (2017). Divided we fall: The evolution controversy as a driver for rethinking science education. *American Education Research Association held at San Antonio, TX*.
- Glaze, A. L., Goldston, M. J. ve Dantzer, J. (2014). Evolution in the southeastern USA: Factors influencing acceptance and rejection in pre-service science teachers. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 13(6), 1189–1209.
- Glock, C. Y. (1998). *Dindarlığın Boyutları Üzerine*. (G. Kehrer, Çev.). *Din Sosyolojisi*. Haz. Y. Aktay ve ME Köktaş. İstanbul: Vadi Yayınları.
- Gould, D. (1982). Recovery from Hysterectomy, *Nursing Times*, 78 (42): 1769-1771.
- Gould, S. J. (1998), Darwin ve Sonrası. (C. Temürçü, Çev.). Ankara: Tübitak Yayınları.
- Graf, P. (2002). Kişinin Yeniden Algılanmasına Davet Olarak İnsan İmgelerinin Krizi. Yeni Bir Geleceğe Açılırken İnsan ve Din Sempozyumu. (C. Ç. İmren, Çev.). *Çukurova İlahiyat Fakültesi*: 211-226.

- Graffin, G. W. ve Provine, W. B. (2007). Evolution, religion and free will. *American Scientist*, 95(4), 294.
- Griffin, T. D. (2007). Individual differences in epistemic goals and the acceptance of evolution. In *Proceedings of the Annual Meeting of the Cognitive Science Society* (Vol. 29, No. 29).
- Guenther, K. M., Mulligan, K. ve Papp, C. (2013). From the outside in: Crossing boundaries to build collective identity in the new atheist movement. *Social Problems*, 60(4), 457–475. <https://doi.org/10.1525/sp.2013.60.4.457>.
- Günay, Ü. (2006). *Dindarlığın Sosyolojisi*. İçinde Ü. Günay ve C. Çelik (Ed.), *Dindarlığın Sosyo-Psikolojisi* (ss. 1-60). Adana: Karahan Kitabevi.
- Güven, T. (2019). Tür İçi Değişimin Sınırları. A. Dursun, A. Tatlı, E. Kaya, İ. Görmez, N. Yatkın, O. Erdoğan, İ. Küfrevioğlu ve V. Güllüce (Ed.), *Bilimin Işığında Evrim Görüşünün Sorgulanması ve Yaratılış İçinde* (ss.73-77). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayinevi.
- Ha, M., Haury, D. L. ve Nehm, R. H. (2012). Feeling of certainty: Uncovering a missing link between knowledge and acceptance of evolution. *Journal of Research in Science Teaching*, 49(1), 95-121.
- Hacımüftüoğlu, A., Hacımüftüoğlu, E., Hacımüftüoğlu, N. (2019). Genetik Biliminin Yükselişi ve Evrim Hipotezinin Çöküşü. A. Dursun, A. Tatlı, E. Kaya, İ. Görmez, N. Yatkın, O. Erdoğan, İ. Küfrevioğlu ve V. Güllüce (Ed.), *Moleküler Biyoloji ve Gen Mühendisliği Dilinden Yaratılış içinde* (ss.16-20). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayinevi.
- Haines, A V. (1988). *Is Spencer's Theory an Evolutionary Theory?* The American Journal of Sociology, 93(5) 1200-1223.
- Hall, C. S. (2010). Freudyen psikolojiye giriş (E. Devrim, Çev.; 2. basım: 2010) İstanbul: Kaknüs yayınları.
- Hameed, S. (2008). Bracing for Islamic creationism. *Science*, 322(5908), 1637-1638.
- Haselton, M. G., Nettle, D. ve Andrews, P. W. (2015). The evolution of cognitive bias. *The handbook of evolutionary psychology*, 724-746.
- Haught, J. F. (2000). *God after Darwin: A theology of evolution*. Boulder, CO: West-view Press.
- Hawkins, M. (1997). Social Darwinism in European and American Thought (1860-1945), Hayes, A. F. (2017). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach*. Guilford publications.
- Hermann, R. S. (2012). Cognitive apartheid: On the manner in which high school students understand evolution without believing in evolution. *Evolution: Education and Outreach*, 5(4), 619-628.
- Hilbert, M. (2012). Toward a synthesis of cognitive biases: how noisy information processing can bias human decision making. *Psychological bulletin*, 138(2), 211.
- Hill, J. P. (2014). Rejecting evolution: The role of religion, education, and social networks. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 53(3), 575–594. <https://doi.org/10.1111/jssr.12127>.
- Hoagland, M. B. (1999), *Hayatın Kökleri*, (G. Şen, Çev.). Ankara: Tübitak Yayınları.
- Hobson, J. M. (2023). *Avrupa Merkezli Dünya Siyaseti Anlayışı* (N. Şen, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Hökelekli, H. (2010). *Din psikolojisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

- Hökelekli, H. (2013). *Din Psikolojisi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Hsee, C. K. ve Zhang, J. (2004). Distinction bias: misprediction and mischoice due to joint evaluation. *Journal of personality and social psychology*, 86(5), 680.
- Ingram, E. L. ve Nelson, C. E. (2006). Relationship between achievement and students' acceptance of evolution or creation in an upper-level evolution course. *Journal of research in science teaching*, 43(1), 7-24.
- Iverson, G. L., Brooks, B. L. ve Holdnack, J. A. (2008). *Misdiagnosis of cognitive impairment in forensic neuropsychology*.
- İbn Haldûn. (1988). *Mukaddime* (Çev. S. Uludağ). 1-2, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- İbn Miskeveyh. (2014). *Küçük Başarı-el-Fevzu'l-Asğar* (Çev. M. Kaya). İslâm Filozoflarından Felsefe Metinleri, İstanbul: Klasik Yayınları.
- İbn Tufeyl-İbn Sînâ. (2003). *Hayy b. Yakzân*, (Çev. Yusuf Özkan Özburun, Serkan Özburun, Derya Örs vd.). İstanbul: İnsan Yayınları.
- İhvân-ı Safâ. (2012). *İhvân-ı Safâ Risâleleri*, (A. Kahraman, A. Durusoy, M. Özdemir, Çev.). C.1-5, İstanbul: Ayrıntı Kitabevi.
- İnan, N. (2010). Darwin'den Günümüze Evrim. G. Bayer (Ed.), *Maymundan mı geldik? İçinde* (ss. 24-40). İstanbul: Bilim ve Ütopya.
- İnan, N. (2010). Yanlış Soru, Maymundan mı Geldik? G. Bayer (Ed.), *Maymundan mı geldik? İçinde* (ss. 41-48). İstanbul: Bilim ve Ütopya.
- İnan, S. ve İrez, S. (2021). Biyoloji Öğretmen Adaylarının Evrim Teorisini Kabul Etme Düzeyleri ve Evrim Öğretimi ile İlgili Tutumları Üzerine bir Araştırma. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 20-38.
- İslamoğlu, M. (2016). *Tabiat ve Kur'an ayetleri ışığında yaratılış ve evrim* (3. baskı). Antalya: Düşün Yayıncılık.
- Jalajel, D. S. (2009). *Islam and biological evolution: Exploring classical sources and methodologies*. Western Cape: University of the Western Cape.
- Jeng, M. (2006). A selected history of expectation bias in physics. *American Journal of Physics*, 74(7), 578-583.
- Jensen, J. L., Manwaring, K. F., Gill, R. A., Sudweeks, R. S., Davies, R. S., Olsen, J. A. ve Bybee, S. M. (2019). Religious affiliation and religiosity and their impact on scientific beliefs in the United States. *BioScience*, 69(4), 292-304.
- Johnson, M. K., Rowatt, W. C. ve LaBouff, J. P. (2012). Religiosity and prejudice revisited: In-group favoritism, outgroup derogation, or both? *Psychology of Religion and Spirituality*, 4(2), 154-168. <https://doi.org/10.1037/a0025107>.
- Johnson, R. L. ve Peebles, E. E. (1987). The role of scientific understanding in college: student acceptance of evolution. *The American Biology Teacher*, 49(2), 93-98.
- Kahan, D. M. (2017, May 24). *Misconceptions, misinformation, and the logic of identity-protective cognition* (Cultural Cognition Project Working Paper Series No. 164, Yale Law School, Public Law Research Paper No. 605, Yale Law & Economics Research Paper No. 575). <https://doi.org/10.2139/ssrn.2973067>
- Kahan, D. M., Braman, D., Gastil, J., Slovic, P. ve Mertz, C. K. (2007). Culture and identity-protective cognition: Explaining the white-male effect in risk perception. *Journal of Empirical Legal Studies*, 4(3), 465-505.
- Kahyaoğlu, M. (2013). Öğretmen adaylarının evrim teorisi öğretimine yönelik tutumları. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 7(1), 83-96.

- Kahyaoğlu, M. ve Çetin, A. (2015). Eleştirel Düşünme Becerileri Perspektifinden Öğretmen Adaylarının Evrim Teorisine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Turkish Studies (Elektronik)*, 10(10), 547-560.
- Kalaycı, S. (2008). *SPSS uygulamalı çok degiskenli istatistik teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karakaş, S. (2021). *Psikoloji sözlüğü*. Ankara: Afşar Medya Yayınları.
- Kaya, T. (2020). *Evrım, İnsanın Kökenini Çözme Hikayesi*. İstanbul: Ginko Bilim.
- Kayıklık, H. (2006). Bireysel dindarlığın boyutları ve inanç-davranış etkileşimi. *İslami Araştırmalar Dergisi*, 19(3), 491-499.
- Kayıklık, H. (2011). *Din Psikolojisi, Bireysel Dindarlık Üzerine*. Adana: Karahan Kitabevi.
- Keeter, S. ve Horowitz, J. (2009). *On Darwin's 200th birthday, Americans still divided about evolution*. Pew Research Center for the People & the Press.
- Keskin, B. ve Özay Köse, E. (2017). Biyoloji Öğretmen Adaylarının Evrim Teorisi Hakkındaki Kavram Yanılgıları. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen Ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 11(2), 212-242.
- Keskin, B., Esra, Ö. Z. ve Ercan, K. (2020). Biyoloji öğretmen adaylarının evrim ve yaratılışçılık ile ilgili düşünceleri ve evrim öğretimi ile ilgili mesleki kaygıları. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6(2), 259-272.
- Keysar, A. (2014). Shifts along the American religious-secular spectrum. *Secularism and Nonreligion*, 3(1), 1-16.
- Kızılgöçer, M. (2016). Dindarlık Üzerine Meta-Analitik Bir Çalışma: Doğu Karadeniz Örneği. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 1143-1163.
- Kilic, D. S. (2012). Biyoloji Öğretmen Adaylarının Evrim Öğretimi Niyetleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(42), 250-261.
- Kim, M. ve Daniel, J. L. (2020). Common source bias, key informants, and survey-administrative linked data for nonprofit management research. *Public Performance & Management Review*, 43(1), 232-256.
- Kocaçalışkan, İ. ve Arvas, Y.E. (2019). Rekombinant DNA Teknolojisi Açısından Evrim Görüşünün Kritiği. A. Dursun, A. Tatlı, E. Kaya, İ. Görmez, N. Yatkın, O. Erdoğan, İ. Küfrevioğlu ve V. Güllüce (Ed.), *Moleküler Biyoloji ve Gen Mühendisliği Dilinden Yaratılış İçinde* (ss.27-34). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınevi.
- Koenig, H. G. (2012). Religion, spirituality, and health: The research and clinical implications. *International Scholarly Research Notices*, 2012.
- Komay, T. (2018). *Evrım Teorisi ve Kelam Açısından Değerlendirilmesi*. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Kelam Bilim Dalı, (Unpublishedmaster'sthesis), Konya.
- Kozalak, G. (2014). Üniversite Fen Bilimleri Birinci Sınıf Öğrencilerinin Evrim Teorisini Kabul Düzeyleri. *Asya Öğretim Dergisi*, 2(1 (Özel)), 135-148.
- Köprülü, T. (2008). *Günümüz Türkiye'sinde evrim tartışmaları üzerine bir değerlendirme*. (Unpublishedmaster'sthesis). Sakarya: Sakarya Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı/İslam Felsefesi Bilim Dalı.
- Köse, A. (2019). Neden İslam'ı Seçiyorlar. İz Yayıncılık: İstanbul.
- Köse, A. ve Ayten, A. (2012). *Din Psikolojisi*, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Koşoğlu, N. (1995). Kültür/Kimlik Üzerine Kimlik Tartışmaları ve Etnik Mesele. *Türkiye Günlüğü Dergisi*, (33), 41-47.

- Kristal, A. S. ve Santos, L. R. (2021). *GI Joe phenomena: Understanding the limits of metacognitive awareness on debiasing* (No. 21-084). Harvard Business School Working Paper.
- Kruger, J. ve Dunning, D. (1999). Unskilled and unaware of it: how difficulties in recognizing one's own incompetence lead to inflated self-assessments. *Journal of personality and social psychology*, 77(6), 1121.
- Kunda, Z. (1990). The case for motivated reasoning. *Psychological bulletin*, 108(3), 480.
- Kurt, A. (2009). Dindarlığı etkileyen faktörler. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1-26.
- Kurt, A. (2017). *Din Sosyolojisi*. İstanbul: Sentez Yayıncılık.
- Lamarck, J. (1809). *Philosophie zoologique*. Paris: Dentu.
- Lawson, A. E. ve Worsnop, W. A. (1992). Learning about evolution and rejecting a belief in special creation: Effects of reflective reasoning skill, prior knowledge, prior belief and religious commitment. *Journal of research in science teaching*, 29(2), 143-166.
- Leicht, C., Sharp, C. A., LaBouff, J. P., Zarzeczna, N. ve Elsdon-Baker, F. (2022). Content matters: Perceptions of the science-religion relationship. *The International Journal for the Psychology of Religion*, 32(3), 232-255.
- Leicht, C., Sharp, C. A., LaBouff, J. P., Zarzeczna, N. ve Elsdon-Baker, F. (2022). Content matters: Perceptions of the science-religion relationship. *The International Journal for the Psychology of Religion*, 32(3), 232-255.
- Lizardo, O. ve Strand, M. (2010). Skills, toolkits, contexts and institutions: Clarifying the relationship between different approaches to cognition in cultural sociology. *Poetics*, 38(2), 205-228.
- Longest, K. ve Uecker, J. (2020). It all depends on what you want to believe: How young adults navigate science and religion. *Review of Religious Research*, 63, 1-21. <https://doi.org/10.1007/s13644-020-00436-9>.
- Lyons, S. L. (2010). Evolution and education: lessons from Thomas Huxley. *Science & Education*, 19, 445-459.
- Mantelas, N. ve Mavrikaki, E. (2020). Religiosity and students' acceptance of evolution. *International Journal of Science Education*, 42(18), 3071-3092.
- Marcaggi, G., & Guénolé, F. (2018). Freudarwin: Evolutionary Thinking as a Root of Psychoanalysis. *Frontiers in Psychology*, 9, 892. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00892>.
- Mayr, E. (2016). *Evrin nedir* (N. Soysal, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Mayr, E. (2018). *Evrin Nedir?* (N. Soysal, Çev.). (3. Baskı). İstanbul: Say Yayınları
- Mazur A. 2008. *Implausible Beliefs*. London: Transaction Publishers.
- Mazur, A. (2004). Believers and disbelievers in evolution. *Politics and the Life Sciences*, 23(2), 55-61.
- McBrayer, J. P. (2021). *Beyond fake news: Finding the truth in a world of misinformation*. Newyork: Routledge.
- McGrath, A. (2005). *Dawkin's God: Genes, memes, and the meaning of life*. Oxford: Blackwell.
- McIntyre, L. (2019). *Hakikat-Sonrası*, İstanbul: Tellekt Yayınları.
- Meadows, L., Doster, E. ve Jackson, D. F. (2000). Managing the conflict between evolution & religion. *The American Biology Teacher*, 102-107.

- Mehmedođlu, A. U. (2006). Dindarlığın peşinde: Din psikolojisinde araştırma, ölçme ve yorumlama üzerine. *İslami Araştırmalar Dergisi*, 19(3), 465-478.
- Mengüşoğlu, Takiyettin (1971), Felsefi Anthropoloji. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları*.
- Mike, K. ve Hazzan, O. (2022). What is common to transportation and health in machine learning education? The domain neglect bias. *IEEE Transactions on Education*.
- Miller, J. D., Scott, E. C. ve Okamoto, S. (2006). Public acceptance of evolution. *Science*, 313(5788), 765-766.
- Miller, K. R. (1999). *Finding Darwin's God: A scientist's search for the common ground between God and evolution*. New York: Harper Perennial.
- Milton, R. (2003). *Darwinizm'in Mitleri*. (İ. Kapaklıkaya, Çev.). İstanbul: Gelenek Yayıncılık.
- Moore, J. (2021). Evrim Darwin'in Hristiyanlığa Olan İnancını Yok Etti- Ta ki Ölüm Döşğinde Yeniden Dine Dönene Kadar. R. Numbers (Ed.), *Galileo Hapiste İçinde* (ss. 193-204). (İ.H. Yılmaz, Çev.). İstanbul: Albaraka Yayınları.
- Moore, R., Cotner, S. ve Bates, A. (2009). The influence of religion and high school biology courses on students' knowledge of evolution when they enter college. *Journal of Effective Teaching*, 9(2), 4-12.
- Nadelson, L. S. ve Hardy, K. K. (2015). Trust in science and scientists and the acceptance of evolution. *Evolution: Education and Outreach*, 8(1), 1-9.
- Nehm, R. H. ve Schonfeld, I. S. (2007). Does increasing biology teacher knowledge of evolution and the nature of science lead to greater preference for the teaching of evolution in schools? *Journal of Science Teacher Education*, 18(5), 699-723.
- Newport, F. (2007). *Majority of republicans doubt theory of evolution*. Gallup news service.
- Niekerk, B. V. (2018). "Religion and Spirituality: What are the Fundamental Differences?". *HTS Theologiese Studies/Theological Studies*, 74(3): 2-13.
- Norenzayan, A., Shariff, A. F., Willard, A. K., Slingerland, E., Gervais, W. M., McNamara, R. A., ve Henrich, J. (2016). The cultural evolution of prosocial religions. *Behavioral and Brain Sciences*, 39(e1), 1-19. <https://doi.org/10.1017/S0140525X14001356>.
- Nye, B. (2018). *Reddedilemez, Evrim ve Yaratılış Bilimi*. (H. Oluk, Çev.). İstanbul: Geoturka Yayıncılık.
- Ok, Ü. (2011). Dini tutum ölçeği: ölçek geliştirme ve geçerlik çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(2), 528-549.
- Okşar, Y. ve Çalışkan, N. (2020). Yaratılış ve Darwinci Evrim. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(45), 155-183.
- Oliveira, G. D. S., Pellegrini, G., Araújo, L. A. L., ve Bizzo, N. (2022). Acceptance of evolution by high school students: Is religion the key factor? *Plos one*, 17(9), e0273929.
- Orhan, F. (2014). *Ergenlerin Dinî Kimlik Kazanmalarına Sosyal Öğrenmenin Etkisi* (Yüksek Lisans). Ankara Üniversitesi.
- Oswald ME, Grosjean S (2004). "Confirmation Bias". In Pohl RF (ed.). *Cognitive Illusions: A Handbook on Fallacies and Biases in Thinking, Judgement and Memory*. Hove, UK: Psychology Press. pp. 79-96. ISBN 978-1841693514. OCLC 55124398 – via Internet Archive.
- Ölçer, S. (2012). *Evrım Serüveni*. İstanbul: Metis Yayınları.

- Ören, K. (2019). Vahid-i Kıyasi, Mana-yı ismi ve Mana-yı Harfi Üçgeninde Yaratılış Gerçeği. A. Dursun, A. Tatlı, E. Kaya, İ. Görmez, N. Yatkın, O. Erdoğan, İ. Küfrevioğlu ve V. Güllüce (Ed.), *Bilimin Işığında Evrim Görüşünün Sorgulanması ve Yaratılış İçinde* (ss.245-253). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınevi.
- Özbek, A. (2010). Din eğitimi ile ilgili temel kavramlar. M. E. Ay, (Ed.), *Din eğitimi ve din hizmetlerinde rehberlik içinde* (2-21). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Özçelik, H. (2019). Evrim Teorisi İnsanların Mutluluğunu Arttırdı mı Azalttı mı? A. Dursun, A. Tatlı, E. Kaya, İ. Görmez, N. Yatkın, O. Erdoğan, İ. Küfrevioğlu ve V. Güllüce (Ed.), *Bilimin Işığında Evrim Görüşünün Sorgulanması ve Yaratılış İçinde* (ss.195-200). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınevi.
- Özdemir, A. (2020). Kur'ân ve Bazı İslam Âlimleri Açısından Yaratılış ve Evrimci Görüş. *Bitlis İslamiyat Dergisi*, 2(1), 61-76.
- Özgökman, F. (2009). *Teleolojik Delil ve Evrim Teorisi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özgökman, F. (2012). Evrim teorisi Tanrı inancını dışlar mı? *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (1), 41-60.
- Özgökman, F. (2013). Yaşamın kökeni, evrim ve Tanrı. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 54 (2), 49-76.
- Öztürk, K. ve Ögçem, E. (2023). Akıllı Tasarımın Bilimselliği Problemi. *Kastamonu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7(1), 116-144.
- Öztürk, M. (2019). Dostum, üçgenin iç açıları toplamına inanıyor musun? *Karar Gazetesi*. <https://www.karar.com/yazarlar/mustafa-ozturk/dostum-ucgenin-ic-acilari-toplamina-inaniyor-musun-11868>. (Erişim Tarihi: 04.02.2024).
- Paley, W. (1802). *Natural theology: Or, evidences of the existence and attributes of the deity, collected from the appearances of nature*. Oxford: Oxford University Press.
- Paloutzian, R. F. ve Park, C. L. (2015). Religiousness and spirituality: The psychology of multilevel meaning-making behavior. *Religion, Brain & Behavior*, 5(2), 166-178.
- Paz-y-Miño-C, G. ve Espinosab, A. (2013). The everlasting conflict: evolution-and-science versus religiosity. *Religion and ethics*.
- Pear, R. S., Klein, M. ve Berger, D. (2015). Report from the field: a pilot project on the teaching of Jewish views of evolution in Israel. *International Journal of Jewish Education Research*, 25(8), 59-66.
- Peek, L. (2005). Becoming Muslim: The Development of a Religious Identity. *Sociology of Religion*. 66 (3), ss. 215-242
- Pew Research Center. (2024). *Israel's religiously divided society*. <https://www.pew-research.org/religion/2016/03/08/education-values-and-science/>. (Erişim Tarihi: 06.01.2024.)
- Preston, J. ve Epley, N. (2009). Science and God: An automatic opposition between ultimate explanations. *Journal of Experimental Social Psychology*, 45(1), 238-241.
- Rachmatullah, A., Nehm, R. H., Roshayanti, F. ve Ha, M. (2018). Evolution education in Indonesia: pre-service biology teachers' knowledge, reasoning models, and acceptance of evolution. *Evolution education around the globe*, 335-355.
- Rice, J. W., Olson, J. K. ve Colbert, J. T. (2011). University evolution education: the effect of evolution instruction on biology majors' content knowledge, attitude toward evolution, and theistic position. *Evolution: Education and Outreach*, 4(1), 137-144.

- Rios, K., Cheng, Z. H., Totton, R. R. ve Shariff, A. F. (2015). Negative stereotypes cause christians to underperform in and disidentify with science. *Social Psychological and Personality Science*, 6(8), 959–967.
- Rissler, L. J., Duncan, S. I. ve Caruso, N. M. (2014). The relative importance of religion and education on university students' views of evolution in the Deep South and state science standards across the United States. *Evolution: Education and Outreach*, 7, 1-17.
- Roberts, J. H. (1988). *Darwinism and the divine in America: Protestant intellectuals and organic evolution, 1859-1900*. University of Wisconsin Press.
- Roberts, J. H. (2021). Darwin Doğa Teolojisini Yerle Bir Etti. R. Numbers (Ed.), *Galileo Hapiste İçinde* (ss. 217-228). (İ.H. Yılmaz, Çev.). İstanbul: Albaraka Yayınları.
- Rozenblit, L. ve Keil, F. (2002). The misunderstood limits of folk science: An illusion of explanatory depth. *Cognitive science*, 26(5), 521-562.
- Rupke, N.A. (2021). Organik Evrim Teorisi Dairesel Muhakemeye Dayanır. R. Numbers (Ed.), *Galileo Hapiste İçinde* (ss. 179-193). (İ.H. Yılmaz, Çev.). İstanbul: Albaraka Yayınları.
- Ruse, M. (2021). Akıllı Tasarım, Evrime Karşı Bilimsel Bir Meydan Okumadır. L. Numbers (Ed.). *Galileo Hapiste İçinde* (ss.260-271). (İ.H. Yılmaz, Çev.). İstanbul: Albaraka Yayınları.
- Rutjens, B. G., Heine, S. J. ve Wicherts, J. M. (2016). The immoral landscape? Scientists are associated with violations of morality. *PLoS ONE*, 11(4), e0152798. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0152798>.
- Rutledge, M. L. ve Warden, M. A. (1999). The development and validation of the measure of acceptance of the theory of evolution instrument. *School Science and Mathematics*, 99(1), 13-18.
- Rutledge, M. L. ve Warden, M. A. (2000). Evolutionary theory, the nature of science & high school biology teachers: Critical relationships. *The American Biology Teacher*, 23-31.
- Sanna, L. J., Schwarz, N. ve Stocker, S. L. (2002). When debiasing backfires: accessible content and accessibility experiences in debiasing hindsight. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 28(3), 497.
- Saroglou, V., Pichon, I., Trompette, L., Verschueren, M. ve Dernelle, R. (2005). Pro-social behavior and religion: New evidence based on projective measures and peer ratings. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 44(3), 323–348. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5906.2005.00289.x>.
- Sayın, U., & Kence, A. (1999). Islamic scientific creationism: A new challenge in Turkey. *Reports of the National Center for Science Education*, 19(6), 18-20.
- Sayın, U. ve Kence, A. (1999). Islamic scientific creationism: A new challenge in Turkey. *Reports of the National Center for Science Education*, 19(6), 18-20.
- Sbeglia, G. C. ve Nehm, R. H. (2018). Measuring evolution acceptance using the GAENE: Influences of gender, race, degree-plan, and instruction. *Evolution: Education and Outreach*, 11(1), 1-19.
- Sbeglia, G. C. ve Nehm, R. H. (2020). Illuminating the complexities of conflict with evolution: validation of the scales of evolutionary conflict measure (SECM). *Evolution: Education and Outreach*, 13, 1-22.

- Scharbert, G. (2009). Freud and evolution. *History and philosophy of the life sciences*, 295-311.
- Sevinç, K. (2016). *Psikososyal açıdan inançsızlığın oluşum ve gelişimi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sharp, C. A., Leicht, C., Rios, K., Zarzeczna, N. ve Elsdon-Baker, F. (2021). Religious diversity in science: Social identities and stereotypes. *Group Processes and Intergroup Relations*, 136843022098759.
- Shermer M. 2007. *Why People Believe Weird Things: Pseudoscience, Superstition, and Other Confusions of Our Time*. London: Souvenir Press. p 384.
- Shermer, M. (2009). *Why Darwin Matters*. New York: Henry Holt and Company.
- Shtulman, A. (2006). Qualitative differences between naïve and scientific theories of evolution. *Cognitive psychology*, 52(2), 170-194.
- Sinatra, G. M., Southerland, S. A., McConaughy, F. ve Demastes, J. W. (2003). Intentions and beliefs in students' understanding and acceptance of biological evolution. *Journal of Research in Science Teaching: The Official Journal of the National Association for Research in Science Teaching*, 40(5), 510-528.
- Soysal, E. K. (2023). Teoman Durallı'nın Darvinci Evrim ve Darwinizm Eleştirisi. *Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (21), 42-61.
- Sönmez, H. (2023). *İmam Hatip Gençliğinin Dinî Kimlik Oluşumunda Sosyal Medyanın Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi. Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Programı.
- Sönmez, S., Gümüş, İ. ve Kurt, M. (2012). Türk eğitim sisteminde evrim. *Ekev Akademi Dergisi*, 16(51), 229-246.
- Sözuer, E. (2019). Tabiatdaki Maddi Sebeplerin Bir Araya Gelerek Canlıları Oluşturması Mümkün Müdür? A. Dursun, A. Tatlı, E. Kaya, İ. Görmez, N. Yatkın, O. Erdoğan, İ. Küfrevioğlu ve V. Güllüce (Ed.), *Bilimin Işığında Evrim Görüşününün Sorgulanması ve Yaratılış İçinde* (ss.151-164). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınevi.
- Spencer, H. (1904). *First principles* (Vol. 1). JA Hill.
- Spencer, H. (2013). *Zihin, ahlak ve beden eğitimi* (İ. Balcı, S. Kaymakçı, & Ö. F. Sönmez, Ed.; M. M. Erteğin, Çev.; 1. Baskı, Mayıs 2013). Pegem Akademi.
- Spencer, Herbert. (1960). *Man Versus the State*, the Caxton Printers Ltd. Caldwell, Idaho.
- Spencer, Herbert. (2004). *Man Versus the State With Six Essays on Government, Society and Freedom*, Liberty Fund, Inc..
- Stahi-Hitin, R. ve Yarden, A. (2022). Evolution education in light of religious science teachers' and scientists' conceptions of evolution and religion. *Evolution: Education and Outreach*, 15(1), 1-16.
- Stanovich, K. E. (1993). Dysrationalia: A new specific learning disability. *Journal of learning disabilities*, 26(8), 501-515.
- Stears, M., Clément, P., James, A. ve Dempster, E. (2016). Creationist and evolutionist views of South African teachers with different religious affiliations. *South African Journal of Science*, 112(5-6), 1-10.
- Stewart-Williams, S. (2017). *Darwin, Tanrı ve Yaşamın Anlamı*. (2. Baskı). (İ. Hoca, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Stott, R. (2020). *Darwin'in Hayaletleri* (A. E. Çankur, Çev.). Ankara: Panama Yayıncılık.
- Sulloway, F. J. (1979). *Freud, Biologist of the Mind: Beyond the Psychoanalytic Legend*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

- Swinburne, R. (2002). *The justification of theism*. Retrieved 20 October 2009, from Leadership University: Truth Journal website: www.leaderu.com/truth/3truth09.html.
- Swinburne, R. (2004). *The existence of God*. Oxford: Clarendon Press.
- Şahin, D. (2011). *50 soruda yaşamın tarihi*. Ankara: Bilim ve Gelecek.
- Şengör, A. M. C. (2014). *Bilgiyle sohbet: Popüler bilim yazıları* (S. Onan & C. Öztürk, Ed.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Boston, Pearson.
- Tajfel, H. (Ed.). (1978). *European monographs in social psychology series: No. 14. Differentiation between social groups: Studies in the social psychology of intergroup relations*. Academic Press.
- Tarlacı, S. (2017). *Mağaradan Mars'a*. İstanbul: Destek Yayınları.
- Taslaman, C. (2017). *Bir müslüman evrimci olabilir mi?* Destek Yayınları.
- Taslaman, C. (2017). *Bir müslüman evrimci olabilir mi?*. Destek Yayınları.
- Taş, K. (2012). *Üniversite Gençliğinin Dindarlık Kriterleri*, Ankara: Alter Yayıncılık.
- Tatlı, A. (1992). *Evrim ve Yaratılış*. Konya: Fırat Kitabevleri.
- Tatlı, A. (2019). *Türkiye'de Evrim ve Yaratılış Görüşünün Tarihi Seyri*. A. Dursun, A. Tatlı, E. Kaya, İ. Görmez, N. Yatkın, O. Erdoğan, İ. Küfrevioğlu ve V. Güllüce (Ed.), *Bilimin Işığında Evrim Görüşünün Sorgulanması ve Yaratılış İçinde* (ss.51-72). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınevi.
- TDK. (2024). *Türk Dil Kurumu sözlükleri*. <https://sozluk.gov.tr>
- Tekkaya, C. ve Kılıç, D. S. (2012). Biyoloji öğretmen adaylarının evrim öğretimine ilişkin pedagojik alan bilgileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(42), 406-417.
- Tolon, M. (2018). *Evrime İnanmak*. İstanbul: Ozan Yayıncılık.
- Tort, P. (2007). *Darwin ve Darwincilik*, (İ. Yerguz, Çev.). Ankara: Dost Kitabevi.
- Truong, J. M., Barnes, M. E. ve Brownell, S. E. (2018). Can six minutes of culturally competent evolution education reduce students' level of perceived conflict between evolution and religion? *The American Biology Teacher*, 80(2), 106-115.
- Turner, J. C., Brown, R. J. ve Tajfel, H. (1979). Social comparison and group interest in ingroup favouritism. *European Journal of Social Psychology*, 9(2), 187-204. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2420090207>.
- Türkkan, Z. (2011). *Kimliğin Oluşumunda ve Korunmasında Dinin Rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ulutop, H. E. (2019). Yaratılış Hakikati Açısından Madde-antimadde. A. Dursun, A. Tatlı, E. Kaya, İ. Görmez, N. Yatkın, O. Erdoğan, İ. Küfrevioğlu ve V. Güllüce (Ed.), *Moleküler Biyoloji ve Gen Mühendisliği Dilinden Yaratılış içinde* (ss.129-137). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınevi.
- Unsworth, A. ve Voas, D. (2018). Attitudes to evolution among Christians, Muslims and the non-religious in Britain: Differential effects of religious and educational factors. *Public Understanding of Science*, 27(1), 76-93.
- Uysal, K. (2019). Balıklarda Göz Körelmesi Planlı Yaratılışın Delilidir. A. Dursun, A. Tatlı, E. Kaya, İ. Görmez, N. Yatkın, O. Erdoğan, İ. Küfrevioğlu ve V. Güllüce (Ed.), *Bilimin Işığında Evrim Görüşünün Sorgulanması ve Yaratılış İçinde* (ss.209-229). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınevi.
- Uysal, K. (2019). Ölümün Hakikati Nedir? A. Dursun, A. Tatlı, E. Kaya, İ. Görmez, N. Yatkın, O. Erdoğan, İ. Küfrevioğlu ve V. Güllüce (Ed.), *Bilimin Işığında Evrim Görüşü-*

- şünün Sorgulanması ve Yaratılış İçinde* (ss.118-140). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınevi.
- Ünal, M. ve Özgökçe, F. (2019). Yaratılışın Mükemmelliği Evolüsyonu Reddediyor. A. Dursun, A. Tatlı, E. Kaya, İ. Görmez, N. Yatkın, O. Erdoğan, İ. Küfrevioğlu ve V. Güllüce (Ed.), *Bilimin Işığında Evrim Görüşünün Sorgulanması ve Yaratılış İçinde* (ss.111-115). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınevi.
- Ünlü, E. (2019). Üniversite öğrencilerinin evrim teorisi hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesi (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Vaisey, S. (2009). Motivation and justification: A dual-process model of culture in action. *American journal of sociology*, 114(6), 1675-1715.
- VandenBos, G. R. (2007). *APA dictionary of psychology*. American Psychological Association.
- Verkuyten, M. (2007). Religious group identification and interreligious relations: A study among Turkish-Dutch Muslims. *Group Processes & Intergroup Relations*, 10(3), 341-357. <https://doi.org/10.1177/1368430207078695>.
- Weisberg, D. S., Landrum, A. R., Metz, S. E. ve Weisberg, M. (2018). No missing link: Knowledge predicts acceptance of evolution in the United States. *BioScience*, 68(3), 212-222.
- Williams J. (2008). Creationist teaching in school science: a UK perspective. *Evol: Educ Outreach* 1: 87-95.
- Williams, J. D. (2009). Belief versus acceptance: Why do people not believe in evolution? *BioEssays*, 31(11), 1255-1262.
- Wilson, D. S. (2002). *Darwin's cathedral: Evolution, religion, and the nature of society*. The University of Chicago Press.
- Wilson, D. S. (2019). *Herkes için evrim: Darwin'in teorisi hayatımızı nasıl değiştirir?* (G. Koca, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.
- Winslow, M. W., Staver, J. R. ve Scharmann, L. C. (2011). Evolution and personal religious belief: Christian university biology-related majors' search for reconciliation. *Journal of Research in Science Teaching*, 48(9), 1026-1049.
- Winston, R. (2009). *Evrım Devrim*, (H. Cilasun, Çev.). İzmir: Tudem Yayınları.
- Wyer Jr, R. S. ve Goldberg, L. (1970). A probabilistic analysis of the relationships among belief and attitudes. *Psychological Review*, 77(2), 100.
- Yaparel, R. (1987). "Dinin Tarifi Mümkün Mü?" *Dokuz Eylül İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4, 403-417.
- Yapıcı, A. (2006). Yeni Bir Dindarlık Ölçeği ve Üniversiteli Gençlerin Dinin Etkisini Hissetme Düzeyi: Çukurova Üniversitesi Örneği. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* (ÇÜİFD), 6(1), 66-116.
- Yapıcı, A. (2007). "Müslümanlıktan Hıristiyanlığa Geçişin Sebepleri Üzerine Sosyo-Psikolojik Bir İnceleme". *Journal of Islamic Research*, 20(2), 221-238.
- Yapıcı, A. (2013). *Ruh sağlığı ve din: Psiko-sosyal uyum ve dindarlık*. Adana: Karahan Yayınevi.
- Yasri, P., Arthur, S., Smith, M. U. ve Mancy, R. (2013). Relating science and religion: An ontology of taxonomies and development of a research tool for identifying individual views. *Science & Education*, 22, 2679-2707.
- Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2007). SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Detay Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara, (s 72).

- Yıldırım, C. (1998). *Evrım Kuramı ve Bağnazlık* (2. Baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Yok, M. C. K., Clément, P., Leong, L. K., Shing, C. L. ve Ragem, P. A. (2015). Preliminary results on Malaysian teachers conception of evolution. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 167, 250-255.
- Yonar, G. (2015). *Yaratılış Mitolojileri*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Yousuf, A., bin Daud, M. A. ve Nadeem, A. (2011). Awareness and acceptance of evolution and evolutionary medicine among medical students in Pakistan. *Evolution: Education and Outreach*, 4, 580-588.
- Yurdakul, A. (2018). Almanya’da Yaşayan Üçüncü Nesil Türkiye Kökenli Göçmenlerde Kimlik Algısı. *Yönetim, Ekonomi, Edebiyat, İslami ve Politik Bilimler Dergisi*, 3(1), 140-162.
- Yüce, Z. ve Önel, A. (2015). Fen Öğretmen Adaylarının Bilimin Doğasını Anlamaları ve Evrim Teorisini Kabul Düzeylerinin Belirlenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 10(15).
- Zagumny, M. J., Pierce, K. E., Adams, K. ve Fallos, S. L. (2012). Psychometric analysis of the religious identity index. In Presentation at the 24th Annual Convention of the Association for Psychological Science, May 24–27, Chicago, IL.
- Zhang, Y., Lewis, M. C., Pellon, M. ve Coleman, P. (2007). A Preliminary Research on Modeling Cognitive Agents for Social Environments in Multi-Agent Systems. In *AAAI Fall Symposium: Emergent Agents and Socialities* (p. 116).
- Zillich, A. F. ve Guenther, L. (2021). Selective exposure to information on the internet: Measuring cognitive dissonance and selective exposure with eye-tracking. *International Journal of Communication* 15, 3459– 3478.
- Zimmer, C. (2014). *Evrım, Bir Fikrin Zaferi*. (H.E. Eroęlu, Çev.). İstanbul: Alfa Yayıncılık.